

Laventeli Taiivas

Joiku veljeydestä ja valosta

Heini.L

Esipuhe

“Taivaalle ilmestyi valopilvi – suuri ja värikäs, kuin revontulien silmä.” Tämä tarina syntyi hiljaisuudessa, unessa, missä muistot ja mielikuvitus kulkevat käsi kädessä. Samalla yhdistyi sydämessäni kaipuu edesmenneisiin isovanhempiin ja isoäitiini, joka lähti evakkoon Sallasta, Märkäjärveltä 1944. Laventeli taivas on omistettu isoäidilleni, jonka perintö kulkee tässä kertomuksessa valona ja varjona, sydäimestä sydämeen. Elämä on luopumista ja kaipuuta. Toivon, että tämä tarina tuo sinullekin lohtua, taikaa -ja ehkä myös muiston siitä, mikä meissä kaikissa elää hiljaa. Yhteys luontoon, toisiimme ja niihin, jotka ovat kulkeneet ennen meitä. Isovanhempani ovat ilmestyneet minulle lintuina kuten isoäiti Maarnij on joikuunsa kirjoittanut tarinassa. Tämä kirja on myös osoitus kunnioituksesta saamelaisuutta kohtaan. Joiden kieli, uskomukset ja yhteys luontoon ovat kantaneet sukupolvien yli, hiljaisena mutta vahvana.

Heini Laitinen
Pornainen - 2025

KUOLAJÄRVI, SALLA

Lapin talvessa taivas hohtaa laventelin sävyissä ja lumi
narisee kuin vanha laulu.

Kuolajärven tuntumassa, pienessä mökissä, asui kolme
veljestä: Áilu, Mikkâl ja Ivvár. Heidän perheensä oli ollut
poronhoitajia jo neljän sukupolven ajan. Äiti hoiti kotona
karjaa ja isä rakensi uutta poroaitaa tunturin reunaan.

Veljekset olivat juuri palanneet koulusta. He riensivät
ulos. Lumi oli kinostunut korkeiksi kukkuloiksi. He
laskivat pienissä kinoksissa, pujottelivat kelkoilla ja
kaivoivat lumeen tunneleita. Niissä he kuiskivat
toisilleen vanhoja tarinoita – aivan kuin ennenkin.

Kolmen veljeksen – Áilun, Mikkâlin ja pikkuisen Ivvárin –
oli aika lähteä hakemaan leipää kylältä. Äiti tokaisi pojille
lempeästi mutta napakasti:

— Leipä haetaan ennen ruokaa ja ennen kuin hämärä
laskeutuu.

Revontulien tanssiessa taivaalla näytti kuin joku olisi
maalannut kuvioita laventelinsiniselle kankaalle.
Pojat nyökkäsivät. He olivat tehneet matkan ennenkin.
Kuolajärven jää kantoi vielä, mutta kevät hengitti jo sen
alla. Ilmassa tuoksui pieni pakkanen ja vanha metsä.

Veljekset lähtivät matkaan ja ottivat potkukelkan
mukaan. Ivvár piteli isoveljensä kättä, ja heidän
askelensa upposivat pehmeästi hangen pintaan.

Edessä oli tuttu reitti, mutta Ivvárille se tuntui olevan
aina uudenlainen seikkailu.

Matkallaan he kohtasivat poron. Ei minkä tahansa poron
– vaan Sielu-Poron. Se oli vanha ja laiha, sen karva oli
valkeaa kuin pakkasen hengitys. Kyläläiset puhuivat
huhuja porosta ja sanoivat sen olevan “hieman
toisenlainen”. Áilu naurahti poron katseelle, mutta Ivvár
pysähtyi. Hän katsoi suoraan poron silmiin ja kuiskasi:
– Sinä ymmärrät, eikö niin?
Poro nyökkäsi hitaasti.

Ivvár uskoi tarinoihin. Hän uskoi taikoihin ja vanhoihin
lauluihin, joissa kerrottiin Sielu-Porosta.
Sanottiin, että se kantoi esi-isän sielua ja se oli elänyt jo
satakaksikymmentä vuotta. Sielu-Poro tunsu jokaisen
joen kaartein, tunturien varjot ja tuulen tiet. Ivvár jäi
hetkeksi aivan hiljaa.
Kun Áilu kosketti häntä lempeästi olkapäähän, Ivvár
havahtui.
Oli aika jatkaa matkaa.

Áilu jäi matkalla kylään tervehtimään ystäväänsä.
Hän tiesi, ettei ollut saanut äidiltään lupaa jättää
pienempiä veljeksiä keskenään, mutta uskoi saavansa
heidät kiinni ennen kuin kukaan ehtisi huomata.

– Minä tulen pian perässä! Áilu huikkasi ja vilkutti
iloisesti.

Mikkâl ja Ivvár jatkoivat matkaa kahdestaan.
Lumi narskui heidän askeltensa alla ja matka tuntui siinä
hetkessä jännittävältä.

Ivvár oli yhä ajatuksissaan.
Miksi Sielu-Poro ilmestyi juuri heille? Miksi se katsoi
häntä niin pitkään – aivan kuin olisi nähnyt jotakin
hänessä, mitä hän ei vielä itse tiennyt?

Hän ei osannut vielä joikata, mutta sisimmässään hän
tunsi, että jokin laulu oli syntymässä.

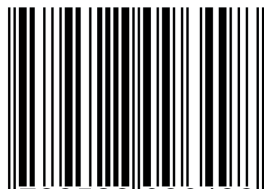
Se ei ollut vielä ääntä, mutta se liikkui hiljaa hänen
rinnassaan kuin aaltojen kohina – tai halkeileva jää, joka
kuiski keväästä.

Laventeli taivas kertoo kolmesta
veljeksestä nimeltään Áilu, Mikkâl ja
Ivvár. Veljekset asuvat Kuolajärvellä
Sallassa äidin ja isän kanssa. Kaksi
heistä kohtaa jäällä sekä vaaran että
ihmeen. Mitä jäällä tapahtuu?

Mikä tuo vaalea hahmo on?
Tarina kertoo veljeydestä ja joikujen
säestämänä vie veljekset
seikkailuun.

Tarinassa sekoittuvat todellinen ja
yliluonnollinen, kuten saamelaisessa
joikuperinteessä, jossa menneet ja
nykyiset äänet kaikuvat yhdessä.

9 789528 096498